Metodika k voličským průkazům pro volby do zastupitelstev krajů a 1/3 Senátu konané v roce 2024

OBSAH

I. Kapitola

- Volby do zastupitelstev krajů
- Volby do Senátu

II. Kapitola

- Podání žádosti o vydání voličského průkazu
- Vydání voličského průkazu
- Správní poplatky
- Nemožnost vydat voličský průkaz
- Nedoručení nebo ztráta voličského průkazu

III. Kapitola

- Tiskopis voličského průkazu
- Otisk razítka na voličském průkazu

POUŽITÉ ZKRATKY

Česká republika	ČR
Ministerstvo vnitra	MV
obecní úřad	OÚ
okrsková volební komise	OVK
zastupitelský úřad	ZÚ
zastupitelstvo kraje	ZK

I. Kapitola

Volby do zastupitelstev krajů

Ve volbách do zastupitelstev krajů (ZK) mohou voliči[1,2] podat žádost o vydání voličského průkazu. Volby do ZK se nekonají na území hlavního města Prahy, tudíž úřady pražských městských částí voličské průkazy pro tyto volby nevydávají. Voličský průkaz opravňuje voliče k hlasování v jakémkoli volebním okrsku, kde se konají volby do ZK a který se nachází na území stejného kraje, ve kterém má volič místo trvalého pobytu.

Legislativně je voličský průkaz pro tyto volby upraven v § 26a zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbách do ZK“), ve spojení s § 11 odst. 4 vyhlášky č. 152/2000 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů.

V tabulce níže jsou uvedeny základní lhůty, které se vztahují k voličským průkazům pro volby do ZK.

Termín[3]	Úkon
od 12. června 2024 (středa)	První den, od kdy bylo možné podat žádost o vydání voličského průkazu.
od 12. června 2024 (středa)	Počátek lhůty pro vydávání voličských průkazů voličům (§ 26a odst. 2 zákona o volbách do ZK).
do 13. září 2024 (pátek) v 16:00 hodin	Konec lhůty pro doručení žádosti o vydání voličského průkazu poštou nebo datovou schránkou (§ 26a odst. 2 zákona o volbách do ZK).
do 18. září 2024 (středa) v 16:00 hodin	Konec lhůty pro osobní podání žádosti o vydání voličského průkazu (§ 26a odst. 2 zákona o volbách do ZK).

Voličský průkaz vydává pouze OÚ, u kterého je volič veden ve stálém seznamu voličů. Tomuto OÚ také volič adresuje svoji žádost o voličský průkaz.

I v případě, že je volič zapsán ve zvláštním seznamu voličů na některém ZÚ, protože v souvislosti s některými v minulosti konanými volbami volič aktivně požádal ZÚ v místě svého pobytu v zahraničí o zápis do zvláštního seznamu voličů, žádá o voličský průkaz u OÚ v místě svého trvalého pobytu, protože ZÚ voličské průkazy pro volby do ZK vůbec nevydávají. Z uvedeného vyplývá, že **při vydávání voličského průkazu pro volby do ZK nepřihlíží OÚ k případné poznámce o zápisu voliče ve zvláštním seznamu voličů na ZÚ.**

[1] Podle § 4 odst. 1 zákona o volbách do ZK má právo volit do ZK státní občan ČR, který alespoň ve druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci, která náleží do územního obvodu kraje.

[2] Jednotlivé překážky výkonu volebního práva jsou uvedeny v ustanovení § 4 odst. 2 zákona o volbách do ZK.

[3] Na internetových stránkách MV naleznete „Přehled termínů a lhůt pro volby do ZK 2024.

Volby do Senátu

Voličský průkaz pro volby do Senátu se vydává pouze voličům[4] zapsaným ve stálém seznamu voličů ve volebním obvodu, kde jsou vyhlášeny volby,[5] popřípadě voličům zapsaným ve zvláštním seznamu voličů, který vede ZÚ.

Legislativně je voličský průkaz pro tyto volby upraven v § 6a zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbách do Parlamentu“) ve spojení s vyhláškou č. 233/2000 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 212/1996 Sb., nálezu Ústavního soudu uveřejněného pod č. 243/1999 Sb., a zákona č. 204/2000 Sb. (dále jen „vyhláška o volbách do Parlamentu“).

V tabulce níže jsou uvedeny základní lhůty, které se vztahují k voličským průkazům pro volby Senátu.

Termín[6]	Úkon
od 12. června 2024 (středa)	První den, od kdy bylo možné podat žádost o vydání voličského průkazu.
od 5. září 2024 (čtvrtek)	Počátek lhůty pro vydávání voličských průkazů voličům (§ 6a odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu).
do 13. září 2024 (pátek) v 16:00 hodin	Konec lhůty pro doručení žádosti o vydání voličského průkazu poštou nebo datovou schránkou (§ 6a odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu).
do 18. září 2024 (středa) v 16:00 hodin	Konec lhůty pro osobní podání žádosti o vydání voličského průkazu (§ 6a odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu).
do 20. září 2024 (pátek) v 16:00 hodin	Konec lhůty pro doručení žádosti o vydání voličského průkazu poštou nebo datovou schránkou, žádá-li volič o voličský průkaz pouze pro II. kolo voleb (§ 6a odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu).
do 25. září 2024 (středa) v 16:00 hodin	Konec lhůty pro osobní podání žádosti o vydání voličského průkazu, žádá-li volič o voličský průkaz pouze pro II. kolo voleb (§ 6a odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu).

Oproti volbám do ZK může OÚ začít s vydáváním voličských průkazů pro volby do Senátu nejdříve 15 dnů přede dnem voleb, tj. od 5. září 2024. Důvod spočívá v nutnosti zpracování a rozeslání tzv. duplicit ze strany Ministerstva vnitra příslušným OÚ. Je nutno pamatovat, že OÚ nemůže vydat voličský průkaz pro volby do Senátu voliči, který je zapsán ve zvláštním seznamu voličů na ZÚ. V takovém případě musí volič požádat o vydání

[4] Podle § 1 odst. 7 zákona o volbách do Parlamentu je voličem státní občan České republiky, který alespoň druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let. Ve druhém kole voleb do Senátu může volit i občan, který alespoň druhý den konání druhého kola voleb dosáhl věku nejméně 18 let.

[5] Na internetových stránkách MV je uveden seznam senátních volebních obvodů, kde jsou pro rok 2024 vyhlášeny volby, a to i s jejich územním vymezením.

[6] Na internetových stránkách MV naleznete „Přehled termínů a lhůt pro volby do Senátu.

voličského průkazu svůj příslušný ZÚ, kde je veden ve zvláštním seznamu voličů. Voliči s voličským průkazem vydaným u ZÚ mohou ve dnech voleb hlasovat na území ČR v kterékoliv volební místnosti, kde se konají volby do Senátu, i když mají trvalý pobyt v jiném senátním volebním obvodu, nebo trvalý pobyt na území ČR vůbec nemají.

V případě voleb do Senátu je vysoce pravděpodobné, že se v senátních volebních obvodech bude konat i II. kolo. **Jestliže volič ve své žádosti neuvedl, pro které kolo chce voličský průkaz vydat, postupuje OÚ tak, že voliči vydá automaticky dva voličské průkazy – jeden pro I. kolo voleb a druhý pro II. kolo voleb.** Je nutno pamatovat, aby na každém voličském průkazu bylo kromě jednoho zaškrtnutého kola voleb do Senátu i správně uvedeno datum jeho konání. V případě, že se II. kolo voleb do Senátu konat nebude, vydaný voličský průkaz voliči propadá.

Také při společném konání voleb do ZK a Senátu, pokud volič požádá o voličské průkazy pro oba druhy voleb, musí být vždy vydán samostatný voličský průkaz pro každé volby a pro každé kolo voleb. V takovém případě vydává OÚ tři voličské průkazy (jeden pro volby do ZK, druhý pro I. kolo senátních voleb a třetí pro II. kolo senátních voleb).

II. Kapitola

Podání žádosti o vydání voličského průkazu

Volič mohl požádat o vydání voličského průkazu **od 12. června 2024**, kdy byly rozhodnutím prezidenta republiky pod č. 147/2024 Sb., vyhlášeny volby do ZK a 1/3 Senátu.

Podle ustanovení § 6a odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu a s § 26a odst. 2 zákona o volbách do ZK má volič následující možnosti podání žádosti o vydání voličského průkazu:

1. Osobně

Volič může osobně požádat o vydání voličského průkazu **až do 18. září 2024 do 16:00 hodin;** v případě, že volič žádá o voličský průkaz pouze pro II. kolo voleb, je možné osobně požádat ještě **do 25. září 2024 do 16:00 hodin**.

Požádat o vydání voličského průkazu prostřednictvím jiné osoby není možné.

2. Písemně

a) *listinná žádost*

Písemná žádost voliče v listinné podobě musí být na příslušný OÚ doručena **nejpozději do 13. září 2024 do 16:00 hodin** (pro II. kolo senátních voleb do 20. září 2024 do 16:00) a **musí být opatřena úředně ověřeným podpisem voliče**. Důvodem pro opatření žádosti úředně ověřeným podpisem je ochrana voliče před možností zneužití institutu voličského průkazu.

b) *datová schránka*

Další možností je elektronické zaslání žádosti prostřednictvím datové schránky voliče. I tímto způsobem podaná žádost o voličský průkaz musí být příslušnému OÚ doručena **nejpozději do 13. září 2024 do 16:00 hodin** (pro II. kolo senátních voleb do 20. září 2024 do 16:00). NSS ve svém rozhodnutí 9 Afs 28/2010 – 79 judikoval: *„Podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci (§ 18 zákona o elektronických úkonech*

a autorizované konverzi) je učiněno okamžikem dodání datové zprávy do schránky orgánu veřejné moci.“

Volič musí odeslat žádost ze své datové schránky, kterou má zřízenou buď jako fyzická osoba, nebo jako podnikající fyzická osoba. Datovou schránku právnické osoby nebo jiné fyzické osoby použít nelze.

Jiné způsoby podání (např. e-mailem) nejsou možné.

c) *přes Portál občana*

Přes Portál občana, kdy po přihlášení do tohoto portálu bude volič moci jednoduše vyplnit žádost a zaslat ji prostřednictvím své datové schránky OÚ příslušnému podle místa trvalého pobytu voliče na území ČR. I tato žádost musí být doručena **nejpozději do 13. září 2024 do 16:00 hodin** (pro II. kolo senátních voleb do 20. září 2024 do 16:00). Pro podání žádosti o voličský průkaz touto cestou je nutné disponovat některým z prostředků elektronické identity a datovou schránkou fyzické osoby. Výhoda podání žádosti přes Portál občana spočívá v tom, že žádost o vydání voličského průkazu je automaticky vyplněna příslušnými údaji o konkrétním voliči.

3. Náležitosti žádosti o voličský průkaz

Žádost o vydání voličského průkazu musí obsahovat:

i. jméno a příjmení voliče,

ii. datum narození voliče,

iii. adresu trvalého pobytu voliče a

iv. případně adresu pro doručení voličského průkazu, což není nutné v případě, že jej volič chce vyzvednout osobně.

Jelikož pro žádost o vydání voličského průkazu není žádný předepsaný formulář, může volič využít editovatelný vzor této žádosti, který vytvořilo MV. Podání žádosti o voličský průkaz je však možné i volnou formou, bez využití jakéhokoli formuláře, pokud volič uvede potřebné údaje (viz výše) identifikující jeho osobu a z žádosti je patrné, čeho se volič domáhá. Jiná osoba nemůže o vydání voličského průkazu za voliče požádat.

Vydání voličského průkazu

OÚ při vyplňování údajů na voličském průkazu postupuje s maximální pečlivostí. Jako pomůcku je možné využít vzor předvyplněného voličského průkazu, který naleznete na internetových stránkách MV.

Možnosti zaslání nebo vyzvednutí voličského průkazu jsou následující:

a) OÚ voliči zašle voličský průkaz na adresu, kterou uvedl ve své žádosti. Takovou adresou pak může být i adresa v zahraničí. V případě voleb do ZK a Senátu se však doručování voličského průkazu do zahraničí spíše nepředpokládá, protože voliči nemohou v těchto volbách na ZÚ ze zahraničí hlasovat.

Při doručování voličského průkazu poštou je důležité, aby byl zaslán do vlastních rukou žádajícího voliče, tzn. obálkou s červeným pruhem a pokud si jej volič na poště v uvedené lhůtě nevyzvedne, musí být zaslán zpět na příslušný OÚ.

b) Volič si voličský průkaz vyzvedne osobně přímo na OÚ. Volič si může **osobně vyzvednout** voličský průkaz nejpozději v první den voleb do ZK a Senátu, a to v úředních hodinách příslušného OÚ. Podmínkou je, že ve své písemné žádosti, kterou

příslušný OÚ včas obdržel, uvedl volič variantu osobního vyzvednutí voličského průkazu.

c) OÚ předá voličský průkaz osobě, která se prokáže plnou mocí s úředně ověřeným podpisem voliče žádajícího o vydání voličského průkazu.

Správní poplatky

Volič, který o vydání voličského průkazu žádá, nemusí hradit žádný správní poplatek za podání této žádosti ani za vydání voličského průkazu.

Pokud volič žádá písemně v listinné podobě musí mít na žádosti úředně ověřený podpis. Volič si může svůj podpis nechat úředně ověřit u některého ze subjektů, které jsou příslušné k provádění ověření podpisu. Zatímco u OÚ a KÚ je úřední ověření podpisu pro účely volebního práva bezplatné, Česká pošta a Hospodářská komora mohou za provedení správního úkonu podle § 8a odst. 2 a 3 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, požadovat poplatek; ten požadují i notáři.

Podrobnější informace k agendě ověřování naleznete na internetových stránkách MV.

Nemožnost vydat voličský průkaz

Existují i situace, kdy OÚ nemůže voliči na jeho žádost vydat voličský průkaz:

a) volič není v dané obci přihlášen k trvalému pobytu a z tohoto důvodu jej OÚ nevede ve stálém seznamu voličů,

b) voliči již byl vydán voličský průkaz pro volby do ZK nebo 1/3 Senátu konané v roce 2024. V takovém případě nemůže být voliči vydán druhý voličský průkaz pro tytéž volby a totéž kolo voleb, pro které již byl voličský průkaz vydán,

c) volič je veden ve zvláštním seznamu voličů na ZÚ. V takovém případě OÚ nemůže tomuto voliči vydat voličský průkaz pro volby do Senátu; pro volby do ZK to možné je.

V případě, že je dán některý z důvodů, proč voliči nelze jeho žádosti o voličský průkaz vyhovět, doporučuje se, s ohledem na obecný princip dobré správy, kontaktovat voliče a sdělit mu důvod, proč mu není možné voličský průkaz vydat.

Nedoručení nebo ztráta voličského průkazu

Jestliže nebyl voliči doručen voličský průkaz a existuje časový prostor ke zjednání nápravy, aby volič mohl uplatnit své volební právo, doporučuje se, aby příslušný OÚ, který voličský průkaz předal do poštovní přepravy, jakožto podavatel kontaktoval Českou poštu, snažil se dohledat zásilku a informoval voliče o svých zjištěních. Pokud však nebude zásilka dohledána a voličský průkaz nebude voliči před volbami do ZK a Senátu doručen, nelze ani v tomto případě vydat nový voličský průkaz, a to ani na základě nové osobní žádosti. Důvodem je zásada, že každý volič může v týchž volbách hlasovat pouze jednou. Volební zákony neumožňují prolomit tuto zásadu ani na základě předložení potvrzení o ztrátě voličského průkazu. Neformální vystavení takového potvrzení není dostatečnou zárukou a po OÚ nelze požadovat, aby na základě toho vystavil voliči nový voličský průkaz.

Ani v případě ztráty nebo odcizení již vydaného voličského průkazu nelze voliči vydat duplikát, resp. nový voličský průkaz. I když ve většině případů se jedná o nezaviněnou ztrátu, nemožnost vystavení duplikátu vychází z toho, že tvrzenou ztrátu nelze nijak dokázat a mohlo by tak docházet ke snadnému zneužití více vydaných voličských průkazů témuž voliči a porušení principu rovnosti, kdy každý volič může hlasovat pouze jednou.

OÚ který je příslušný k vydávání voličských průkazů, z žádného právního předpisu nevyplývá povinnost, aby žadateli notifikoval skutečnost, že pro něj určený voličský průkaz byl předán k poštovní přepravě. To však neznamená, že obecní úřad, má-li na to kapacitu, nemůže tento informační komfort vůči voličům činit. V případě, že volič sám vznese dotaz na obecní úřad, zda již mu byl voličský průkaz odeslán, je třeba voliči poskytnout součinnost.

III. Kapitola

Tiskopis voličského průkazu

Od roku 2014 je zaveden nový tiskopis voličského průkazu, který je přísně zúčtovatelným tiskopisem (veřejnou listinnou) s ochrannými prvky proti jeho zneužití, padělání a pozměnění. Je tištěn na speciálním papíru, opatřen ochrannými prvky, vodoznakem, písmenem označujícím sérii a šestimístné číslo umožňující evidenci tiskopisů voličských průkazů.

Vzor voličského průkazu je stanoven v příloze č. 2 vyhlášky o volbách do Parlamentu. Tento vzor je jednotný pro všechny druhy voleb, v nichž je vydáván.

OVK by tak měla při hlasování na voličský průkaz kontrolovat, zda má všechny ochranné prvky a nejde o padělek.

Tiskopis voličského průkazu vyrábí tiskárna MV. OÚ po kliknutí na tento odkaz: https://www.tmv.cz/volicske-prukazy/ vyplní objednávkový formulář. Pouze tímto způsobem je možné si objednat potřebné množství tiskopisů voličských průkazů.

Další podrobnější informace k evidenci, archivaci a postupu při ztrátě nebo chybném vyplnění voličského průkazu naleznete v „Metodice pro volební orgány k distribuci, evidenci a k dalším pravidlům zacházení s tiskopisem voličského průkazu“.

Otisk razítka na voličském průkazu

Náležitosti razítka na vydaném voličském průkazu volební zákony a jejich vyhlášky přesně nespecifikují. Tiskopis pouze obsahuje kolonku s nadpisem „otisk razítka úřadu“.

Činnost volebních orgánů je podle volebních zákonů výkonem státní správy. Proto i vydávání voličských průkazů je výkonem státní správy v přenesené působnosti.

Na tiskopise voličského průkazu je třeba otisk úředního razítka ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tj. kulatého razítka o průměru 20 mm, 25 mm nebo 36 mm, na němž je vyznačen malý státní znak. Malý státní znak je vyobrazen uvnitř kruhu, na jehož obvodu je označení oprávněné osoby, popřípadě i označení její organizační součásti a sídla.

Pokud dojde k tomu, že se volič dostaví do volební místnosti s voličským průkazem pro příslušné volby, na kterém je namísto úředního razítka uvedeno razítko obce (hranaté), OVK by měla takovému voliči po ověření totožnosti a státního občanství ČR hlasování umožnit. V opačném případě by bylo voliči bez jeho zavinění znemožněno hlasovat.

Pouze v případě, že budou mít členové OVK důvodné podezření, že jde o falšovaný voličský průkaz, a tím i o falšování úředního razítka, je možné si tuto skutečnost ověřit:

a) na internetových stránkách MV, kde je zveřejněn informativní přehled ztracených a odcizených tiskopisů voličského průkazu,

b) u OÚ/ZÚ, který voličský průkaz vydal.